

UITKOMSTEN ONDERZOEK ZOMERCOMFORT

In deze folder delen we de belangrijkste uitkomsten van 28 diepgaande gesprekken met bewoners over warmte, koude en energie in hun (huur)woning. De gesprekken vonden plaats in een middelgrote stad in Gelderland en een dorp in Brabant.

Dit onderzoek is onderdeel van een groter landelijk onderzoek genaamd JUST PREPARE wat loopt tot 2027. Hierin wordt onderzocht hoe de diverse gebruiken en ervaringen van bewoners centraal kunnen worden gesteld voor een rechtvaardige energietransitie. Een belangrijk startpunt is het perspectief van bewoners die vaak niet genoeg meegenomen worden in beslissingen, zoals sociale huurders en woningeigenaren met een kleiner budget.

Lees meer over het onderzoek op:

www.justprepare.nl

Heb je vragen, opmerkingen of wil je naar aanleiding van het onderzoek iets delen?

Leuk! Je kan de onderzoekers bereiken via:

Piet de Koning

p.j.m.d.koning@tue.nl

Simone van Wieringen

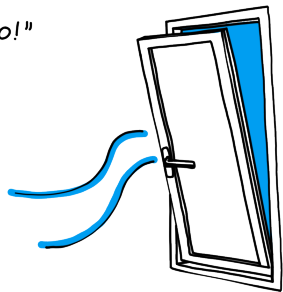
s.vanwieringen@ru.nl

OPLOSSINGEN DIE (NIET) AANSLUITEN BIJ BEWONERS

Veel bewoners staan open voor renovaties, vooral als het gaat om zonnepanelen en isolatie. Het is belangrijk dat aanpassingen aansluiten op hoe ze hun woning gebruiken.

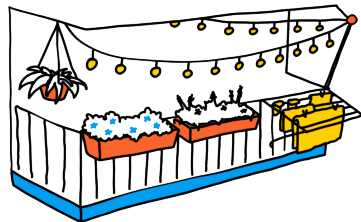
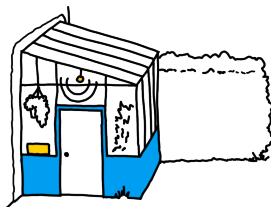

Soms werken oplossingen niet goed omdat ze niet passen bij de gewoontes van bewoners. Bijvoorbeeld, bewoners blokkeren een ventilatiesysteem dat veel lawaai maakt of openen ramen omdat ze frisse lucht willen. Daarom is het belangrijk dat oplossingen goed aansluiten op het dagelijks gebruik van het huis.

Bij renovaties moet ook worden nagedacht hoe de oplossing de woonbeleving in huis verandert, ook als het niet over energie of temperatuur gaat. Dit is extra belangrijk in appartementen waar mensen dicht op elkaar wonen. Privacy en geluidsoverlast spelen daar een grote rol. Isolatie kan bijvoorbeeld lawaai verminderen, en zonwering of een balkonhek kunnen invloed hebben op privacy en licht in huis.

Woongenot zit hem dan vaak in de alledaagse details; Juist de plekken die bewoners zelf aangepast hebben, zijn voor hen het belangrijkste. Deze aanpassingen maken van een huis een thuis. Standaard renovaties en 'oplossingen' houden hier vaak geen rekening mee en maken het moeilijker voor bewoners om hun woning 'eigen' te maken.

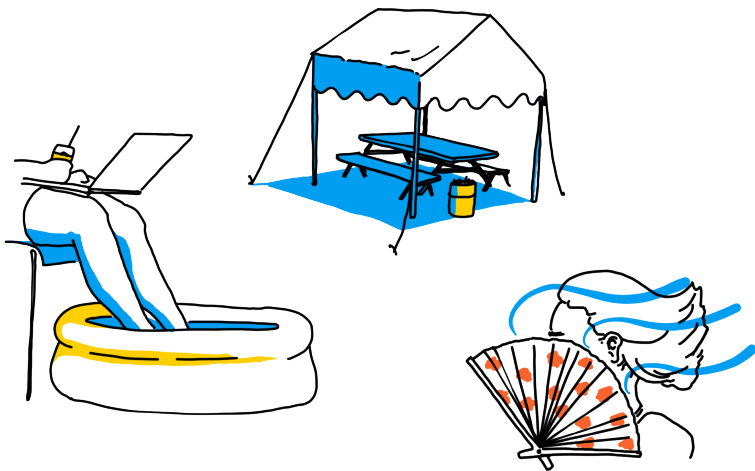
We kijken nu naar alternatieven voor energie en comfort die voortbouwen op wat bewoners zelf hebben geleerd over hun woning. Deze oplossingen zijn niet bedoeld voor iedereen, maar voor specifieke huishoudens en hun huis.

Vanuit daar denken we na hoe andere bewoners deze ideeën op hun eigen manier kunnen gebruiken in hun woning.

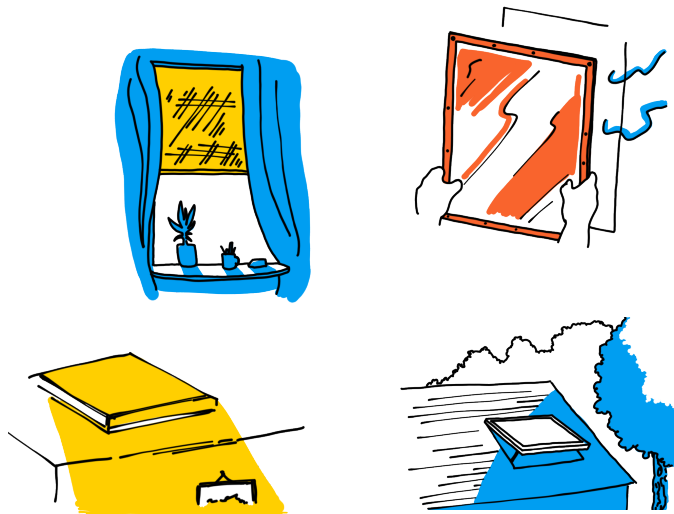
COMFORT UIT EIGEN BUURT

Bewoners kunnen leren van elkaars oplossingen.

Bewoners hebben vaak hun eigen slimme manieren om hun huis comfortabel te maken, warm in de winter en koel in de zomer. Denk bijvoorbeeld aan plafondventilators, zwembadjes, gordijnen, schuifmuren, een fijn stoeltje op het balkon of gezellig contact met de burens bij de picknicktafel.

Soms werken deze oplossingen heel goed voor een bepaald type woning of buurt. Deze kennis kan ook nuttig zijn voor burens of nieuwe bewoners. Dit is zeker het geval als de voor- en nadelen niet alleen afhankelijk zijn van de technologie maar ook van de omgeving of het type woning. Denk bijvoorbeeld aan keuzes tussen verschillende typen zonwering, of je nog makkelijk op je balkon kan, hoe donker het binnen wordt, wanneer de zon op het raam schijnt, enzovoort.

Hoe kunnen bewoners dingen die ze hebben geleerd gebruiken met het maken van keuzes tijdens een renovatie of in een nieuwe woning?

En hoe zouden bewoners hun kennis en tips van huis en buurt makkelijk kunnen delen met toekomstige bewoners of burens?

THUIS IN EEN HUURWONING

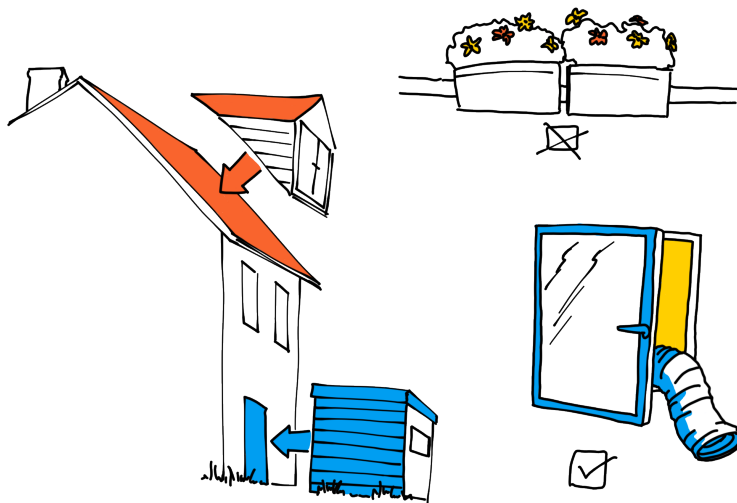
Veel bewoners voelen zich eigenaar van hun woning ook al zijn ze op papier niet de eigenaar.

Bewoners vinden vaak creatieve manieren om hun huurwoning als een echt thuis te laten voelen, zonder dat ze structurele aanpassingen doen. Zo maken ze bijvoorbeeld een afscheiding tussen de woonkamer en keuken met een gordijn.

Anderen bewoners voeren wél structurele aanpassingen uit, zoals het plaatsen van een dakkapel of het uitbreiden van hun woning. Ondanks dat huurders niet de eigenaar zijn. Huurregels zoals niet mogen boren in geïsoleerde muren of over hoe de gevel eruit mag zien, staan het gevoel van eigenaarschap soms wel in de weg.

Wij kijken of we producten kunnen maken die voor huurders zijn. Deze producten zijn makkelijk mee te nemen of over te dragen aan de volgende huurder. Ook moeten ze ruimte bieden om een huurwoning eigen te maken.

Veel producten die te koop zijn in winkels, zoals vaste airconditioning, zijn ontworpen voor woningeigenaren. Ze vereisen bijvoorbeeld een kast aan de buitenmuur of gaten in de muur, wat vaak niet mag volgens de huurregels.

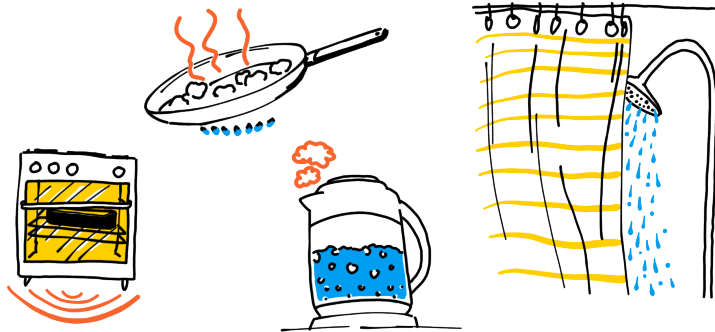
Verder onderzoeken we of de huidige huurregels wel passen bij de woonbeleving van huurders. We willen kijken naar de wrijving tussen formeel bezit van verhuurders en het eigenaarschap van bewoners. En welke rechten en plichten daarbij passen.

KOELTE EN WARMTE BINNEN HET HUIS

Behoefte aan warmte en koeling zijn afhankelijk van de plek in huis.

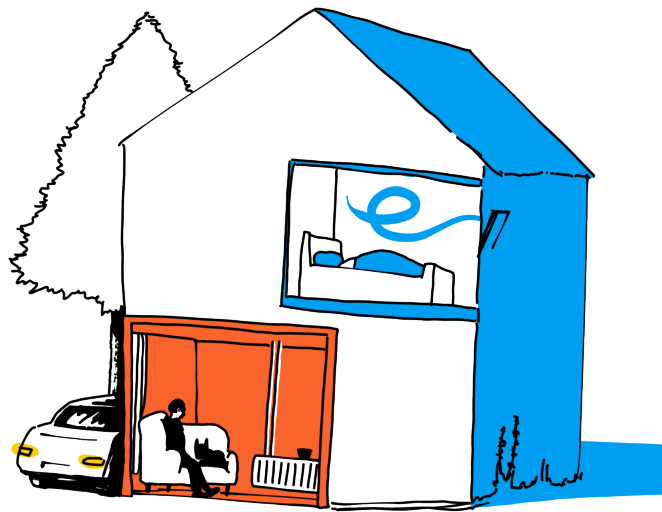
Veel huishoudens houden de ramen 's nachts open en vinden het niet erg dat het koel is in de slaapkamer. Tijdens het koken hoeft het niet warm te zijn. Op de bank of tijdens het eten wel.

Niet iedereen heeft dezelfde temperatuur nodig. Iemand met een chronische ziekte kan juist een warme omgeving nodig hebben, terwijl iemand in de overgang graag snel wil afkoelen tijdens een opvlieger.

Hoe zouden renovaties er uit zien die niet gericht zijn op een constante temperatuur in huis? We onderzoeken de voordelen (en nadelen) in comfort en kosten door gerichte,

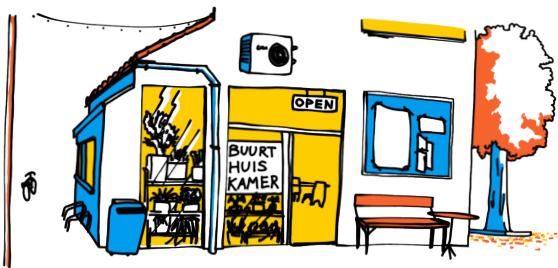
Daarom hoeft de temperatuur in huis niet overal gelijk te zijn. Toch is dat vaak het doel van renovaties of nieuwbouwwoningen. Maar een standaardtemperatuur die voor iedereen prettig is, bestaat niet. Het verwarmen of koelen van grote ruimtes is bovendien duur, en die kosten komen bij bewoners terecht.

kleinschalige renovatie van het huis te combineren met persoonlijke oplossingen zoals een infrarood paneel of warmtedeken.

RONDOM HET HUIS & HET BELANG VAN DE BUURT

De omgeving rondom de woning is heel belangrijk, maar vaak niet de verantwoordelijkheid van de bewoner of de woningbouwvereniging.

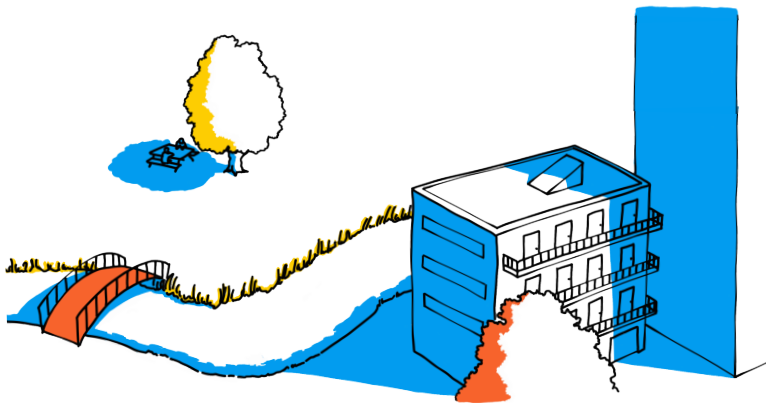

Het belang van de omgeving gaat niet alleen maar over een fijne buurt, maar juist ook over een praktisch nut. De locatie van een huis of appartement (hoe hoog of laag, de hoek ten opzichte van de zon) maakt veel uit voor hoe effectief maatregelen in het huis zijn. Als bewoners hun probleem of oplossing kunnen laten zien en voelen aan anderen, dan wordt hun kennis duidelijker en bruikbaar. Bijvoorbeeld, de schaduw van een boom of een nabij gebouw maakt heel veel uit in hoe heet de woning wordt.

Hoe kan de openbare ruimte bijdragen aan nieuwe plekken om af te koelen en samen te komen?

De gemeente is vaak verantwoordelijk voor de omgeving. Het belang van zulke plekken voor bewoners kunnen professionals alleen niet altijd direct zien.

In gesprekken over de toekomst en de wijk kwam het nut van 'groen' en 'natuur' bijna altijd langs. Dit ging niet alleen over 'genieten van de natuur' maar ook over praktische functies. Zoals de schaduw van bomen voor de woning in de zomer, plekken dicht bij huis om buiten af te koelen en plekken om samen te komen met burens of activiteiten te organiseren.

Hoe kunnen de huidige plekken die belangrijk zijn voor bewoners meegenomen worden in maatregelen van de gemeente?